

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pa pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

Vpravljanje prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inseratje
sprejema upravnilstvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 253.

V Ljubljani, v ponedeljek, 2. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Afera Jaklič.

Združena liberalna in vladna stranka hoče na vsak način uničiti poslanca Jakliča moralno in gmotno ter ga spraviti s poti. Kakor vse odličnejše pristaše kat-narodne stranke je tudi njega blatilo in trgalo liberalno časopisje na najnesramnejši način z namenom onemogočiti ga v javnosti. Doslej se jim to še ni posrečilo, da si je delal ves aparat začenši pri nadučitelju Engelmanu pa gori do dež. šol. nadzornika Hubada na eni strani, na drugi strani pa znani zakotni pisarji iz onega okraja pa do šefredakterja »Slov. Naroda«; vsi so neumorno delovali na uničenje. Vsak si je po svojih močeh hotel pridobiti primernih zaslug.

V zadnjem času je pa dobila ta gonja bolj določno obliko. Razmerje naše stranke in naših poslancev do deželne vlade in liberalne večine v zbornici je dovolj znano. Baron Hein nima več tako prijetnega položaja v deželi in čisto naravno je, da se zmaščuje nad tistimi, ki mu grene urice bivanja med nami. Ko bi mogel in smel, bi dal našo deželno-zborsko delegacijo kar podaviti, ker pa tega ne sme in ne more, znosi se nad tistim, nad katerim se ravno more. In nad Jakliča lahko razlije ves tisti srd, ki ga goji do naše stranke. Jaklič je učitelj — torej podrejen Heinu. Zato je prav lahka stvar doseči to, kar so se namenili Hein in liberalci. Že lani osorej so uprizorili proti njemu disciplinarno preiskavo ostvari, zaradi katere je bil že pred par leti disciplinarno kaznovan. To je bilo namreč tisto ime »Svederc«, katero je bil Jaklič v hotel »Lloyd« zapisal v zglasnico očitno ne s kakega hudobnega namena, in ga je potem magistrat tožil. Kaznovan je bil sodnijsko z 10 K in takoj je dobil tudi ukor od okrajnega šolskega sveta. To pa Hubadu še ni bilo dovolj, hotel si je steči pohvale pri liberalcih in naklonjenosti od zgoraj, ter je uvel preiskavo. Jaklič je poslal deželnemu šolskemu svetu tisti ukor ter pisal, da to vendar ne gre, da bi bil učitelj za eno in tisto red dvakrat disciplinarno kaznovan. Na tak krivičen način uvedena preiskava se je potem kar pustila, ne da bi se bila končala. A ker je

Hubad čutil, da si bo pridobil primerno zahvalo in naklonjenost, je predlagal ob novoletnem avancementu učiteljev, da se Jakliča preskoči ter tako oškoduje za 200 kron. Deželnemu šolskemu svetu je podal kar najmoč slabšo kvalifikacijo — in dosegel je, kar je nameraval. Vsi liberalci so zagnali velik krik: »Glejte, kakšen je!« Da je Hubad zelo nagel v sodbi, spriduje dejstvo, da je v enem dnevu nadzoroval pet razredov dobropoljske šole ter, ne upoštevajoč razmer, sklenil sodbo, češ: veni, vidi... Kapriciral se je pred vsem na nemščino, katere poučevanje je na takih šolah, kakor je dobropoljska, gola potrata časa. Znano je, kako stališče ima nadučitelj Engelman v Dobropolj. Zaradi zoprnega značaja in tistega razmerja — katero pa gg. nadzorniki tolerirajo — ga nihče ne mara, celo tisti, ki so hoteli harmonirati z njim iz nasprotstva do Jakliča, nimajo z njim nobene stika. To je res žalostno stališče in naravno je, da če ga ljudje ne marajo, tudi pri otrocih nima ugleda in spoštovanja. To res ni prijetno in kdo drugi bi pobral šila in kopita, toda Engelman je pa ubral nasprotno smer: drugi morajo iti in on bo ostal. Res je: vsi lahko gredo in on ostane, toda ugleda in veljave bo pa še manj imel. To si je napravil že zdavnaj sam. Star praktikus v denunciranju je s podvojenim silo nastopal to pot. V Ljubljani je pa našel poslušna ušesa.

Potem je prišel nek volilni shod v Dobropolj in »Slovenec« je prinesel poročilo o tem. Trgovsko obrtno društvo, katero vodita Tavčar in Malovrh — ki je čisto navadno ovaduško društvo — je na podlagi tistega »Slovenca« vložilo ovadbo na deželni šolski svet. In dež. šolski svet, to poslušno orodje liberalcev, ni imel nujnejšega posla, kakor da je na podlagi tiste ovadbe uvel novo disciplinarno preiskavo zaradi Jakličevega govora, ki je poročal kot poslanec volilcem. Čisto jasno je, da je bil Jaklič takrat poslanec, do katerega nima deželni šolski svet nikake pravice, in da je govoril tako, kakor ustreza njegovemu stališču kot opozicijski poslanec. K tej ovadbi so priključili še preiskavo zaradi obsodbe na deset dni zapora, ki ga je dobil Jaklič zaradi ne-

kega volilnega pooblastila, dasi takrat stvar še ni bila končana.

Očitno so hoteli prehiteti z disciplinarno obsodbo, predno bi bil Jaklič rehabilitiran. Kjer so si podali v tako lepi slogi roke Engelman · Hubad ter Tavčar · Hein, ni smel zaostati tudi bivši okrajni šolski nadzornik. Dve leti ni nadzoroval Jakliča, kakor tudi drugih učiteljev ne ondi, vendar je kvalificiral Jakliča za »kaum verwendbar«, dasi je imel Jaklič v minolem šolskem letu 198 otrok v svojem razredu. Sovraštvo teh nizkotnih ljudi je seglo tudi na njegovo ženo. V minolem šolskem letu je imela 128 šolskih otrok, a ko je obolela učiteljica Žebre, so ji naprtili še nov razred s 157 otroci in v dveh razredih ročna dela. Prosila je deželni šol. svet, naj se ta odlok razveljavi ter dokazovala z zdravniškim spričevalom, da tolikega dela ne zmore. Toda zaman! Hubad je odločil: Ne! Ti moraš, in ji je naklonil še disciplinarno preiskavo zaradi — čuj! renitence! In čisto v redu je, da je tudi njo kvalificiral bivši nadzornik v protislovju s svojimi prejšnjimi kvalifikacijami kot »kaum verwendbar«, tisti hip, ko so začeli uvažati na dobropoljsko šolo suplente brez spričeval. Tako so si ustvarili podlago, kakoršno so hoteli imeti, in v seji okraj. šol. sveta v Kočevju so od deželnega šol. sveta naročili predlog sprejeli: Jaklič in njegova žena morata iz Dobropolj. V liberalnem taboru je nastal takoj velik haló! in Kadunčeva Pepa, ta dika dobropoljske šole in ponos Engelmanov, je brž raznesla po fari: »Ja, Pirnata smo že dali. Sedaj bosta morala iti pa še Jaklič in njegova baba«.

In ko je vsa intriga postala javna tajnost, je čisto naravno, da ni smel več molčati klub katoliško-narodnih poslancev, ter je moral javno razkrinkati vso stvar. Brutalnost vlade in liberalne stranke nasproti Jakliču je očitna. Tanaklepjenaravnost atentat na svobodno izvrševanje poslančevih dolžnosti napram svojim volilcem. In če vpije človek, ki je dal imunitizirati »Slov. Narod«, da

lože blati nas in našo stranko, da je Jaklič imun samo takrat, ko sedi v zbornici, nepa tudipred svojimi volivci na shodih, je to najgrja hinavščina. Ako se vladi posreči izvršiti naklep, bode v prihodnje na ta način uničila vsakega, kdor ne trobi v njen rog, pa da je količjak odvisen od nje. Zato so spravili katoliško narodni poslanci to afero v javnost ter so se angažirali za svojega tovariša. To je sedaj stvar vsega kluba in vse naše stranke.

Deželni predsednik in njegovi mame-luki v deželnem šol. svetu naj store, kar jim drago. Za nas je stvar jasna. Jaklič je bil za takoimenovano »Falschmeldung« disciplinarno že kaznovan, torej ne sme biti še enkrat, cesarja je pomilostil, za govore navolivnih in političnih shodih ga pa deželni šolski svet nesme klicati na odgovor.

Vsa ta sfera nas še bolj sili v boj proti sistemu v naši deželi, ki hoče uničiti vsakega, ki ne more in neče služiti njemu.

Ogrska kriza.

Post tot discrimina rerum! Po mnogih bojih in pogajanjih je končno grof Apponyi dal iz rok svojo zastavo ter obljubil, da novi vladi ne bode delal težav, ako bode izvrševala svoj program. Obenem je odložil predsedstvo zbornice, da si Tisza izbere za naslednjega predsednika, ki bode baje bivši minister Perczel. To je eno dejstvo.

Drugo je, da je že v soboto grof Stefan Tisza cesarju poročal o zadnjih dogodkih in predložil nasvete glede nove vlade. Cesar je vse odobril. Jutri uradni list že objavi novo ogrsko vlado, ki priše v roke vladarju; jutri zvečer se nova vlada predstavi liberalni stranki in v sredo zbornici.

S tem je ogrska kriza končana, ako opozicija ne nadaljuje obstrukcije. Da se je ravno Tisza posrečilo sestaviti novo vlado, je dokaz, da javno mnenje želi miru. Politično obzorje je pa še vedno oblačno. Takozvana Ugronova stranka pod vodstvom poslanca Szederkenyja in pa divjaki, ki niso v nobenem klubu, prete z nadaljevanjem obstrukcije. Ta skupina je sicer precej maloštevilna, toda ne straši se boja, ako dobi podporo iz Košutove stranke. Toda Košut in večina njegove stranke ne kažejo posebnega veselja za nadaljevanje obstrukcije. Dobro namreč vedó,

LISTEK.

Nagrobni venec.

(Svoji materi vseh vernih duš dan.)

Vse preje, medlo solnce,
na dan vseh vernih duš zatoni!
Turobni angelj smrti
nad grobom travnatim se skloni!

Sočutja polen v srci,
v imeni duše zapuščene,
tolažbe mirni angelj,
v somrak zajokaj mesto mene!

Pod to gomilo črno,
za temi žalostnimi vrati,
pod tem kamnitim križem
počiva v smrti moja — mati.

Ne v smrti, ah, ne v smrti,
samó življenja čaka hladna,
trenutkov čaka srečnih,
da združi naji sodba zadnja.

Zvonov mrtvaške pesmi
nocoj ne sliši nihče v jami,
a glas trobent mogočnih
vesoljni svet nekoč predrami.

Odprejo se grobovi,
iz temnih jam v dolino svetlo
človeštvo trepetaje
pred sodnji stol se bode gnetlo.

Poiščem te in najdem
v hrumeči družbi, mati mila.
Src najinih ljubezen
srd Božji naj bi omečila.

O kes, spoznanja pelin,
operi moje žale zmote,
da takrat, mati ljuba,
ne zapusti me spet sirote.

Priprošnje dobri angelj
na moji stoj in njeni strani,
sklep Večnega oznani:
»Ločitve dnevi so končani.«

Anton Medved.

Uničevanje.

Nikakor nečemo trditi, da je »Slovenski Narod« popolnoma zadovoljen. Res je sicer zadovoljen, da imajo pri nas Nemci prvo besedo, res je zadovoljen, da komandira v deželi baron Schwegel, toda res je pa tudi, da ni prav nič, pa že prav čisto nič, zadovoljen z nami, preklicanimi »klerikalci«.

Zastrupljamo muk nedolžno časnikarsko življenje, in na nežno beloto limbarjevih cvetov njegove neoskrunjene duše škropimo zelenkastotemno črnilo svojih kritik njegovega delovanja. To pa je neprijetno. Zatorej nas treba uničiti.

In »Slov. Narod« nas »uničuje« že dolgo vrsto let. Toda, ali je tako grozno neroden pri tem poslu, — in nekateri pravijo, da je, — ali pa imamo mi tako čudno trdno življenje. Čim bolj nas »Sl. Narod« uničuje, tem več nas je in tem čvrstejši smo.

Liberalno glasilo torej vidi, da debela »klerikalizma« s svojimi zarujavelimi in skr-

hanimi sekirami podreti ne more. Spravilo se je zategadelj nad korenine; tam skuša izpodkopati drevo, potlej, upa, bode padec velik. Posebno izpoved in sv. obhajilo, to sta mu dve korenini »klerikalizma«, kateri treba kaj hitro izruvati. Nad in pod črto tedaj opravlja »Sl. Narod« z vneto to delo. Posebno tudi pod črto.

Tukaj pušča tudi male k sebi prihajati, in iz vrst srednješolske mladine začel je v svojem obupu jemati vojščake za »sveti boj« proti »klerikalizmu«. Vsa čast petošolcem! Ali ako je že petošolska ljubezen predmet milovanja, kaj šele petošolski feljtoni! In tacega objavlja »Sl. Narod« v torek in sredo z zelo resnim obrazom, domisljajoč si, da govori smiselno.

Poslušajmo torej: On in Ona. Seveda! On seveda petošolec. Ona seveda plavolasa. On ima »v telo vsajeno mehko srce«, kakor »Sl. Narod« tako poetično pravi. Ona, sestra tistega dečka, kojega »štruhtar« je On. On in Ona — petošolska ljubezen. Gledanje svitle lune, kovanje pesmic, celo so-

kakor je že Apponyi naglašal, da je madjarska ideja zmagala. In če tega krona in nova vlada ne priznata v jasnem zakonu, bere se mej vrstami v Tiszovem programu. In Madjari bodo že zopet dobili priliko, da uporabijo zadrego države in konečno dosežejo svojo armado in svojo državo. Kamen je že davno sprožen na gori, in ta drvi v plan. Le najodločnejši odpor bi mogel vstaviti plaz.

Vsi listi se bavijo v prvi vrsti s tragedijo grofa Apponyi ja. Ta je že dolgo vrsto let kot najboljši govornik zagovarjal narodne madjarske zahteve na Ogrskem in v skupni armadi. In sedaj je zgrnil zastavo ter stopil v ozadje. Gotovo ga je iznenadilo, da ga je zapustil prvi njegov politični so-bojevnik Hodossy ki se je javno izrekel za Tiszov program. Ko bi torej Apponyi stopil v opozicijo proti vladi, šla bi komaj polovica nekdanje narodne stranke za njim v boj proti vladi.

Iz deželnih zborov.

Koroški deželni zbor je v seji 31. m. m. odobril načrt za razširjenje Šent-Vid-beljaške ceste pri vasi Tiffen. Stroški so proračunjeni na 3200 kron. Rešenih je bilo več točk dnevnega reda glede regulacije cest in potokov. Predlog za ustanovitev deške dvorazrednice v Trgu je bil odobren. Deželnemu odboru se je naročilo, da ukrene vse potrebno, da se more šola že odpreti s prihodnjim šol. letom.

Gališki deželni zbor je v seji 31. okt. končal spec. debato o budgetu za l. 1903. in potem vzprejel finančni zakon. Poročevalec Abrahamovič je omenjal končno izstopa rusinskih poslancev, ki so trdili, da se ne ozira deželni zbor na upravičene zahteve rusinskega naroda. Ravnokar odobreni proračun govori jasno zoper trditve rusinskih poslancev, da se ovira kulturni razvoj rusin. narodnosti. Poljaki imajo v Galiciji 2113 šol, Rusini pa 2199, čeprav je Poljakov več v deželi kot Rusinov. Za poljske učne pomočke se je votalo 3000 kron, za rus. pa 12000. Ni skoro rusinskega društva, ki bi ga dežel. zbor ne podpiral. — Zatem je deželni zbor prešel v specijelne debato o proračunu za l. 1904.

Štajarski deželni zbor. V seji 31. m. m. je bilo predloženo poročilo deželnega odseka glede povečanja zdravniškega osebja na deželni blaznici v Feldhofu, poročilo finančnega odseka o predlogu poslanca Rokitanškya glede treh štipendij, ki se naj ustanove za učence poljedelske zimske šole v Andritz v znesku letnih 2000 kron. Deželnemu odboru se naroča, da deluje za vstanovo zimskih šol v korist kmečkih mladini. Sledi poročilo dež. kulturnega odseka glede izdaje brošur, kako se imajo zidati hlevi, prirejati jame za gnojnico in gnojišča, da se zviša rentabiliteta kmečkih gospodarstev. — Poslanec Žičkar utemeljuje predlog glede ustanovitve meščanske šole s sloven. učnim jezikom v Sevnici. Predlog se odda naučnemu odboru. O predlogu poslanca dr. Dečka o ta glede regulacije Savinje in Voglajne pri Celju se sklene: Deželnemu odboru se naroča, da pojasni vladi neobhodno potrebo, da se očisti struga Savinje pri Celju, in da se takoj prične s potrebnimi pripravami. Potem pa naj se takoj prične z regulacijo Savinje pri Celju. Deželnemu odboru se dalje naroča, da poda v prih. zasedanju predloge glede regulacije Voglajne. Poslan. Lenko poroča imenom deželnega kultur. odseka o predlogu poslanca dr. Dečkota glede varnostnih nasipov ob potoku Hudinji v obč. Škofja vas in predlaga, naj deželni zbor poizve, kaj

netov, da, celo sonetnega venca. „Nikdar nista menjala niti ene besede, le spati nista mogla“, pravi „Narod“. Dobra uboščka! Toda že se plete dramatični voz. Katehet. Aha! Sili dijak in tudi Njega k izpovedi in obhajilu. Grozovito! On dvomi o Wapplerju. Wappler je učna knjiga religije za srednje šole. Strašno! Vozel se še huje plete. Spovednik. Joj! On k izpovedi. Priden! Pove, da dvomi o Wapplerju. Revdek! Spovednik ne dá odveze. Brezsrčni črnuh! Drugi dan zjutraj skupno obhajilo. Aha! On v cerkvi. Ona tudi. Vse gre k obhajilu, razred za razredom. On naj sam ostane v klopi? Vsi naj vidijo, da ni dobil odveze? Ona naj vidi tudi? Ne, ne, ne! On gre tudi k obhajilu, ko pride V. b. na vrsto. Brez odveze! „Potem pa se je naselil v njegovem srcu mir, absoluten mir“, pravi „Narod“, ki še trdi, da je „On začel misliti s svojo glavo“. Pomislite, v peti b.! Naslov: Božji rop. Spisal: Malkontent. Namen: Prozoren.

Takih „Malkontentov“ je več po srednjih šolah. Ali listov, ki bi njih ekspektoracije priobčevali, je pa res — malo. Saj s takim priobčevanjem pokaže list, da je duh od petošolskega duha. In to se rasun „Sl. Narodu“ ne zdi nikomur imenitno.

je vlada ukrenila glede regulacije tega potoka in naj o tem dež. zboru poroča.

Istrski deželni zbor. V seji 30. m. m. je slovenska manjšina nadaljevala obstrukcijo. Slov. poslanci so zahtevali besedo k vsakemu predloženemu spisu in predlagali, naj se vsi spisi predtajo. O vseh teh predlogih je morala zbornica glasovati po imenih. — Posl. Laginja je govoril o odstopu dež. glavarja Campitellija in vprašal, če je res podal demisijsko radi nasprotstev, ki so nastala med laškimi poslanci radi sedeža dežel. zbora. Omenjal je tudi narodne boje med Slovani in Italijani v Istri in izjavil, da bodo slovenski poslanci zahtevali od prihodnjega glavarja, da zna slov. jezik. — Deželni glavar je dejal, da odstopi valed osebnih nesporazumljenj. Potem je bilo rešenih več gospodarskih vprašanj. Slednjič je zbornica razpravljala o predlogu dež. odbora, naj se ital. real. gimnaziji v Pazinu dodeli še trije razredi višje realke. Posl. Laginja je izjavil, da bi slov. poslanci glasovali za ta predlog le pod pogojem, da se ta zavod premesti v Rovinj.

Češki deželni zbor. Pogajanja, da bi se sklenilo premirje med Čehi in Nemci v svrhu rednega dela v dežel. zboru, so pretrgana. Dvomi se, da bi se deželni zbor še sešel.

Slovenske zahteve.

Češki „Narodni Listy“ zahtevajo za Čeha iste ugodnosti, katere je ravnokar cesar dovolil Madjarom. Tudi za Čeha bi bila velikega pomena češka znamenja na zastavah čeških polkov. Pri reformi vojaškega kazenskega reda bodo Čehi zahtevali, da bodi polkovni jezik tudi razpravni jezik pri vojaških sodiščih. Vsi češki polki morajo dobiti izključno češke častnike. Dopisovanje in obklevanje vojaških oblasti z drugimi oblastmi na Češkem mora biti v jeziku dotičnega polka. V tem oziru bodo Čehi razvili veliko agitacijo, ki naj bi zašla tudi med druge avstrijske Slovence! Poljaki zahtevajo poljski službeni jezik pri orožništvu.

Razdor v istrski italijanski stranki.

Glede sedeža deželnega zbora so se italijanski poslanci razdvojili. Nekateri so zato, da se premesti v Poreč, a manjšina ital. poslancev zahteva, da ostane v Pulju. To poslednje bo obveljalo, ker so tudi slov. poslanci za to. Tako je prišlo do ostre krize v klubu ital. večine. En poslanec je odložil mandat, in vsi tisti poslanci, ki so glasovali za Pulj, izstopijo iz kluba. Posl. Ceva in Chersich hočeta izstopiti iz deželnega odbora. V italijanski večini deželnega zbora vlada torej popolna kriza. Valed teh dogodkov je po mnenju „Edinosti“ verjetno, da se ital. poslanci razcepijo v dve stranki in bo slov. manjšina večkrat prišla v položaj, da bo s svojimi glasovi odločevala.

Sloga na Hrvatskem.

Predsednik hrvatske stranke prava, dr. Bresztjenszky, sklicuje na 10. novembra članove središnjega odbora omenjene stranke na sejo, v kateri se bode po njegovi želji vnovič razpravljalo o zedinjenju s čisto stranko prava. Predsednik je prepričan, da bi se to dalo izvesti, ko bi bilo le malo več dobre volje za to med privrženci ene in druge stranke. Tudi mi tako mislimo, toda te dobre volje manjka le preveč, a po naj-novejših pojavih v samih časopisih obeh strank je prav malo nade za zedinjenje. Sklepa, da se v listih prepri ne bodo nadaljevali, se stranke ne drže in to škodi slogi le odveč.

Srbija.

Radikalna stranka je združena, ker je Pasić prostovoljno izstopil iz politike. Včeraj zjutraj je izšla prva številka skupnega radikalnega glasila „Samouprava“. Valed združenja obeh radikalnih smeri se bodo v prihodnjih dneh skoro gotovo izvršile spremembe v ministarstvu. Vojni minister postane baje polkovnik Mihajlo Živković.

„Narodni List“ prinaša dokaze, da so nekateri častniki s pomočjo vlade nameravali umoriti glavnega urednika tega lista, gospoda Sibalića. Vojni minister je obsodil ritmojstra Lonkijevića v 30dnevni strogi zapor, ker je obiskal valed dogodkov v Nišu obsojene častnike.

Francoski framasoni.

Na Francoskem se ljudstvu vendar začneja upirati gonja framasonov. Namesto umrlega senatorja Porquiera je bila volitev v Finstein. Framasonski kandidat je dobil 364 glasov, nasproti Gassier 881. Gotovo je, da če bi bile volitve danes, bi tudi v mnogih drugih krajih framasonska večina propala. Mnenje volivcev se je precej zasukalo, kajti Porquier je bil zadnjič kot framasonski kandidat dobil 777 glasov. Občine morajo zdaj nositi velikanska bremena, ki jim jih nalaga zatiranje katoliških šol in šlovekoljubnih zavodov. Framasoni se bodo torej morali potruditi, da svoje herostratsko delo izvrše naglo, dokler imajo še moč v rokah.

Iz brzojavk.

Dunaj. Tukajšnji češki narodni svet bo proti odloku naučnega ministrstva v zadevi čeških ljudskih šol na Dunaju uložil veliko število pritožb čeških starišev pri upravnem sodišču.

Praga. Nemška duhovščina na Češkem je poslala v Rim spomenico za delitev škofij po narodnosti, češ, da bi se tako omejilo mej Nemci »Los von Rom«-gibanje.

Praga. Kompromisna pogajanja v zadevi dež. zbora so se razbila.

Pariz. Čuje se, da bo predsednik francoske republike Loubet potoval med božičnimi počitnicami francoske zbornice, okoli 23. dec., v Rim.

Dunaj. Višje deželno sodišče je potrdilo razsodbo prvega sodišča o ločitvi zakona poslanca Wolfa in sicer valed obojestranske krivde. Ona se je zadožila, ker je moža svojevolično zapustila, on je pa zakrivil nezvestobo v znani zadevi gospe Seidl.

Bilbao. Stavka je končana. Danes so delavci zopet pričeli z delom.

Budimpešta. Kršč. soc. dijaštvo je priredilo velike demonstracije proti socialnodemokratskemu dijaštvu.

Wiesbaden. Ruski car pride sem 4. novembra. Policija skrbno preiskuje, ako niso došli sem kaki sumljivi tujci. Pri setanku bodeta navzoča tudi ruski zunanji minister in nemški drž. kancelar. Pogovori bodo skoro gotovo slični onim v Münstegu in onim grofa Lambsdorffa v Parizu.

Dunaj. V zadevi nastopa kršč. socialcev proti nekaterim zdravnikom, ki na vseučilišču prenos nalezljive bolezni poskušajo na ljudeh, je nemškonacionalno in liberalno dijaštvo priredilo za »svobodno znatnost“ demonstracije proti dr. Luegerju in dež. zboru. Več dijakov je aretiranih. Policija je demonstrante odpodila.

Pariz. Justični minister Valle naznanja, da je uvelodil proti Lebandigju, ki se proglašja za »saharskega cesarja“, kazensko preiskavo.

Charlottenburg. Teodor Mommsen je včeraj ob 9. uro zjutraj umrl.

Bukarešt. Justični minister Statesco je iz zdravstvenih ozirav odstopil. Bivši svetnik kassijskega dvora Aleksander Giani je postal justični minister.

London. O revoluciji v San Domingo ni nobenih nadaljnjih poročil, ker so ondi potrgane vse brzojavne žice.

Dunaj. V soboto se je vršil ministarski svet. Kedaj se snide državni zbor se še ni določilo.

Budimpešta. V političnih krogih so mnenja, da bodo doslej pridržani vojski tretjeletniki odpuščeni v drugem tednu meseca decembra.

Budimpešta. Saški poslanci, ki so bili sedaj izven vladne stranke, so sklenili vstopiti v ogrsko vladno stranko in podpirati Tiszó. Stališče katoliške stranke napram Tiszó bo v zbornici označil grof I. Zichy. Dijaštvo je priredilo demonstracije proti Tiszó.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. novembra.

Nemške grožnje. Nemško časopisje radi slovenskega odvetniškega shoda kar divja, češ, da bi nastalo »drugo češko vprašanje«, ako bi vlada ugodila koroškim Slovincem. Dalje grozé, da bi v tem slučaju planinski Nemci posnemali češke Nemce, ki so leta 1897 o priliki jez. naredb nastopili s obstrukcijo. Ti ljudje menda ne vedo, da koroški Slovinci ne zahtevajo v svojo korist novih naredb, da pa zahtevajo, da se upoštevajo stare pravice in odstranijo one naredbe, ki so izšle zadnji čas proti rabi slovenskega jezika. Pod narodno častjo pa se nam zdi odgovarjati na izbruhe listov a la »Grazer Tagblatt«, ki pravi, »da je podobno burki, ako se napihujejo Slovinci, katerih je samo 400.000 (!), kateri niso ničesar storili za kulturo in tudi ničesar storiti ne morejo, in ki nimajo niti ljudstvu razumljivega jezika, in ako tak narod zahteva iste pravice z nemškimi.« V teh besedah je toliko nemške predrznosti, da jasno kažejo, kako res nujen bi bil navsez črti najodločnejši boj vseh Slovencev proti toliki nemški oholosti!

Slovensko odvetništvo na Koroškem. Z današnjim dnem je vstopil v pisarno g. dr. Brejca v Celovcu g. dr. Ivan Benkovič.

Še bolj značilno. Nekdo je v »Slovincu« dne 25. t. m. priobčil pod notico »Značilno«, da se dečki v ponavljalni šoli v Št. Vidu nad Ljubljano protipostavno poučujejo ob četrtkih dopoldne štiri ure in se je določilo, da naj še peto uro popoldne pri

verouku sede vkljub ugovoru veroučitelja, okr. šol. sveta, pristojne cerkvene oblasti in drž. postave. Kako bi se šele začudil dopisnik omenjene notice, ko bi vedel, da se l. 1902 meseca septembra v šentvidski ponavljalni šoli ni verouk niti poučeval. Ko je hotel veroučitelj na vsak način iti v šolo poučevati, so ga (po domače rečeno) »vön vrgli«, pozneje je dobil pa še od sl. c. kr. okr. šol. sveta z dne 30. sept. 1902, št. 1617, malo pod nos. Čudil bi se dopisnik notice, ko bi vedel, da je g. nadučitelj Zirovnik s pomočjo šolskih otrok — kakor se bere v dotičnem zapisniku učit. konferencije z dne 14. maja 1902 — določeval red iz verouka za neko učenko. Čudil bi se dopisnik, ko bi vedel, da g. učiteljica v Št. Vidu drugačen red iz verouka zapiše v spričevalo, in ne istega, katerega je zapisal veroučitelj v glavni katalog. Morda bi se tudi čudil, ko bi vedel, da g. učiteljica v Št. Vidu določi in zapiše v spričevalo sama že za celo četrtletje naprej, kako bo šolski otrok znal šolske predmete, med njimi tudi verouk. Morda bi se čudil, ko bi vedel, da se v šentvidski ljudski šoli na verouk prav malo ali nič ne ozira, ko se določuje, kdo je sposoben ali nesposoben za višji razred. Če se pa kdo pritoži zoper tako poniževanje verouka, ki je tudi v smislu še sedaj veljavnih šol. zakonov najvažnejši učni predmet, so šolskim oblastem preneznatne reči, da bi se preiskale. Že celo leto leže dotični zapisniki pri c. kr. okr., oziroma dež. šol. svetu, krivica pa še ni popravljena.

Vojaške vesti. Naš rojak gospod Franc Smolnikar, major pri 18. pešpolku, je imenovan podpolkovnikom. Major pri divizijskem topničarskem polku na Dunaju, naš rojak g. Josip Tomše je imenovan podpolkovnikom. Podpolkovnikom je dalje imenovan major gosp. Jaroslav Strupi. Majorjem je imenovan stotnik pri 45. pešpolku g. Leopold Stuchly. — Stotnikom 2. razreda je imenovan pri 17. pešpolku nadporočnik gospod Jurij Pichler, pri 27. pešpolku sta imenovana nadporočnikom poročnika Gust. Cerny in I. Korody. Poročnikom so imenovani kadeti: pri 17. pešpolku Edv. Hummel in Franc Perhanc, pri 27. pešpolku Pavel Eppich, Julij Steimetz, Zvonimir Hagljan in Franc Trinkl, pri 23. domobranskem polku Viljem Baebler, pri 27. dom. polku I. Holasek. — Prestavljeni so: stotnik pri dom. polku v Ljubljani Friderik Hradezny iz Ljubljane v Kolomeo, stotnik domobr. polka Jožef Sittenberger iz Ljubljane v Celovec, nadporočnik Franc Globočnik iz Gradca k dom. polku v Ljubljano in nadporočnik Engelbert Busbach iz Ljubljane k dom. polku št. 30. — Nadpuškarjem je imenovan pri 17. pešpolku Jos. Tauber, pri 27. pešpolku pa Friderik Weiss.

Italijanska univerza v Trstu?

„Tirol. Tagblatt“ pravi, da je avstrijska vlada ponudila ital. irredentistom ustanovitev italijanske univerze v Trstu, ako dopuste, da bo mogel tiroleški deželni zbor vedno zborovati. List potem dokazuje, da bi bila ital. univerza v Trstu ognjišče za irredentovski upor, timbolj, ker bi to visoko šolo zasedle prof. moči iz kraljestva. Tega mnenja smo tudi mi. Ali pri tem se nam nekaj drugega vsiljuje v glavo. Ako je vlada res dala takšno zagotovilo, je obljubila več, kakor pa je v stanu izpolniti. Univerza se ne dá ustanoviti brez državnega zbora. Kaj pa ta k temu poreče, še ni gotovo; iz mnogih vzrokov je prav zelo dvomljivo, da bi se našla večina za ta načrt. Ako vlada obljublja Italijanom, katerih število je vendar tako neznamno, univerzo v Trstu, in to vkljub ugovorom od jugoslovanske strani, potem ne sme in ne more odlašati z ustanovitvijo ljubljanske univerze, ne sme se zoperstavljati naši mnogo bolj upravičeni zahtevi po ustanovitvi slovenske visoke šole!

Umrl je v Gorici po dolgi in mučni bolezni vpokojeni predsednik deželnega sodišča, dvorni svetnik gospod Mozetič. Njegovo truplo se prepelje na pokopališče pokojnikov rojstne vasi Renče.

Čehi in slovenski odvetniški shod. Izmed čeških listov posebej slovenskemu odvetniškemu shodu posebno pozornost „Politik“. Posebno obširno se peča s štajerskimi in koroškimi justičnimi razmerami.

— **Povodnji na Koroškem.** Kakor na Spodnjem Tirolskem, tako so tudi nekateri hudourniki na Koroškem vsled deževja zadnjih dni, povzročili povodnji. Pri Dolah je poplavljen državna cesta, Ratten-dorf je pod vodo, vendar nevarnosti ni.

— **Otroka smečkalo.** V Rovtjih pri Sv. Lenartu nad Šofo Loko je šletni deček Miklavž Potočnik zašel v mlin kmeta Jakoba Vidmarja. Prijelo ga je pri mlinškem kamnu in ga pritisnilo čez trebuh in prsi. Na glavi in na rokah ima majhne praske. Sale po težavnem trudu so izlekli mrtvega otroka izood koleasa.

— **Samomor pred aretacijo.** Do-tični mož, ki je v Gradcu ulomil v vilo Schuch in se je ustrelil pred aretacijo, je bil v neki gostilni upisan za Franca Sedlačka, potnik z Dunaja. Skoro gotovo pa to ne bo pravo njegovo ime.

— **Hrvat in Italijani proti ger-manizaciji Dalmacije.** „Pecolus“ poro-čajo iz Zadra, da vse hrvatsko časopisje v Dalmaciji pozivlja Italijane na skupen boj proti germanizaciji. „Dalmata“ in „Narodni list“ pozivljata Zaderčane, naj ne podpisujejo prošnje za ustanovitev nemške državne gim-nazije, ker so iz vladnega načrta za urejenje uradnega jezika v Dalmaciji dovolj jasno raz-vidne vladne germanizatorične tendence.

— **Zopet civilni pogreb v Rioma-njih.** Dne 27. t. m. so v Riomanjih zopet civilno pokopali 5 mesečnega otroka. Pogreb je vodil vaški župan Ivan Berdon.

— **Laško dijaško društvo „Inno-minata“ — razpuščeno.** To društvo laških visokošolcev je oblast razpustila, ob enem pa je preiskala policija prostore društva v Trstu ter odnesla več listin in papirjev. Društvo je bilo preveč — „videmsko“.

— **Profesorski izpit** je napravil su-plent na c. kr. realni v Gorici, g. Fran Maš-šera, rodوم iz Kobarida, na dunajskem vseučilišču, in sicer iz prirodoslovne skupine s slovenskim in nemškim učnim jezikom.

— **V Novem mestu** pretekli mesec niso imeli nobenega mrlja.

— **Umrli** je na Dunaju v 80. letu svoje starosti gospa Florentina Tormin, rojena Souvan, udova podpolkovnika.

— **V Savi** pri Krškem so našli truplo v Mediji pri Zagorju utonivšega hlapca Franca Praprotnika.

— **Novice iz Amerike.** Nesreča na ameriški železnici. Iz India-nopolis poročajo: Dne 30. oktobra se je po-nebrečil iz Clevelanda došli vlak. Vozovi so vsi razrušeni. 15 oseb je mrtvih, 30 ranje-nih. — **Nov bacil.** Ameriški listi poro-čajo, da so v Ameriki našli bacil, ki pro-vzroča lenobo. — **Zrakoplovom,** ki se da poljubno voditi, se vozi v San Fran-cisco dr. August Greth. — **V Clintonu** so zaprli tamošnje železne rudnike.

— **Amerikanski milijonar v Go-rioli.** Nekaj dni se nahaja v Gorici in sta-nuje v hotelu »Južna železnica« amerikanski milijonar Ferguson Jurij s svojo soprogo. On je stotnik v armadi Zjedinjenih ameri-ških držav. V Gorici ostane par dni; ugaja mu zlasti okolica.

— **Nesreča.** V četrtek, dne 29. okto-bra zvečer ob 1/8. uri, se je vračal Martin Rajgel, posestnik iz Spodnjega Bitnja št. 12 s svojo ženo, s katero se je poročil pred štirinajstimi dnevi, z ženitovanja s Primako-vega. Proti mestu se je splašil konj in dir-jal v najhujšem teku v mesto. Mart. Rajgel je skočil z voza in se mu je posrečilo, pri »Stari pošti« ustaviti konja. Njegova žena Franica, videč, kako se je možu posrečilo skok, je tudi skočila z voza, toda tako ne-srečno, da je padla na glavo in bilo neza-vestna. Vendar je pozneje izpregovorila in so jo prepeljali na dom, kjer se je takoj zo-pet onesvestila in najbrže ne bo več okrevala.

— **Poštne vesti.** Poštnemu admini-stratorju g. Antonu Rakušu je po-deljeno mesto poštne ekspedijenta pri Sv. Barbari v Halozah. — Poštnim poduradni-kom so imenovani poštni ekspedijenti, gos-podje Stefan Kitak, Pavel Ce-pič in Ivan Medved. — Prestavljen je poštni ekspedijent gospod J. Kovachič iz Gradca v Beljak.

— **Pometači v uniformi.** Goriški mestni pometači so dobili svojo uniformo.

— **Hrvatske novice.** Nesreča na Savi. V petek sta utonili v Savi pri Trnji-nah dve osebi. Vozilo se je v čolnu dve-ter oseb, a reka je s čolnom na nekem grozno deročem mestu udarila ob pilot in ga razbila. Pali so vsi štirje v vodo, dva sta se rešila, dva sta našla v Savi hladan grob. — **Ljudske skupščine.** Prihodnjo nedeljo se vrše veliki javni shodi v Dugi-ressi, v Bregih pri Koprivnici, v Visokem, okraj Novimaru, in v Križevcih. — **Za-prto pravoslavno semenišče.** V Rejevem so se kleriki ondotnega pravo-slavnega seminarja uprli zoper semeniško

upravo, ker so dobili preslabo obleko. Ves trud, da bi jih pomirili, je bil zaman. Kle-riki so naznanili, da izstopijo, in zavod so zaprli. — **Novi reški guverner.** Ogrski ministrski predsednik je ponudil ba-ronu E. Roszneru, velikemu županu marmaroške občine, naj prevzame guver-nerstvo Reke.

— **Trgovina z dekleti v Avstriji.** Pod tem naslovom prinaša „Neues Wiener Wochen-Journal“ iz Gorice dopis, ki se glasi: „V goriški okolici, zlasti v slovenskih vaseh Miren, Vrtojba, Bilje, pripovedujejo, da iščejo v Aleksandriji služkinj. baje s 30 do 40 gld. mesečne plače. Službe se odda jajo samo v boljših hišah, kjer dobivajo služkinje tudi mnogo darov. Čudno pa je pri tem, da iščejo le dekleta v starosti 16 do 20 let. In res je odpotovalo v zadnjih tednih mnogo deklet, ne da bi se vstrašilo visoke potnine. Večja množica deklet od-pluje v četrtek, 23. oktobra, ali v petek, 23. t. m., iz Trsta v Aleksandrijo, in sicer so to dekleta iz Vrtojbe in Mirne. Obljube so mo-rale biti jako vabljive, ker je takorekoč na-stala med kmetskimi dekleti prava potna epidemija.“ Oni, ki je pisal to vest, mora biti dobro poučen o tozadevnih razmerah v naši okolici. V Aleksandriji silijo res že kar nenavadno dekleta, ki gredo proti 20 letu, in to največ iz Dornberga, Prvačine, Blj, Vrtojbe, Mirne, Šempasa itd., s kratka: skoro je ni vasi v okolici na Vipavsko stran, da bi ne imela svoje »Aleksandriner«. Iz-govor, da predo iskat kruha, je jalov, ker dela ne manika tudi doma. Seveda se slika življenje v Aleksandriji z živimi barvami, kako dobro da je tam, in ako piše katero dekle domov, kako dobro je tam in koliko zasluži, misli cela vas, da se jej godi kakor v raju. Ali temu ni tako. Vračajo pa se domu izžete in pokvarjene, in po vaseh ka-žejo za njimi s prstom kakor na ničevredna bitja. Tu je za ljudske prijatelje mnogo dela!

— **Razglas.** Razpisuje se mesto poš-tnega odpravnika pri novo ustanovljenem c. kr. poštnem uradu v Šmartnem pri Tu-hinju (pol. okra. Kamnik) proti pogodbi in kavčiji 400 kron, letna plača 400 kron, uradni pavšal 100 kron, in letni pavšal 140 kron za lokalno dostavljanje poštinih pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

— **Izpit** za respicijente so napravili finančni nadpazniki gg.: Jožef Volav-šek, Kajetan Marcher in Fer-dinand Tatschl.

— **Županem na Razdrtem** je izvo-ljen g. Ivan Debevec.

— **Vodovod v Kranju.** Poljedeljsko ministrstvo je zavrnilo vse rekurze proti na-meravanemu vodovodu v Kranju.

— **Učiteljska vest.** Okrajni šolski svet v Litiji je imenoval za provizoričnega učitelja na Gorenji Krki absolviranega učiteljskega kandidata g. Mat. Berceta iz Orehovice pri Sevnici.

— **Občinske volitve v Mariboru.** »Enega notarja, dva pisarja in sedem far-jev«, torej skupno 10 oseb, je naštel gla-silo mariborskih državnih uradnikov, ki bodo glasovali za slovenske kandidate, ako bodo isti proglašeni. Temu nasproti konstatuje »Süddeutsche Presse«, da je v Mariboru kakih 10.000 Slovencev. Od teh jih je na zadnjem ljudskem štetju 4000 pripoznalo slo-venski občevalni jezik. Drugi se še boje te-rorizma ob takih prilikah; ali, ko se gre za politične nastope, so tudi ti že jeli prihajati med svoje in je velika dvorana »Narodnega Doma« v Mariboru napolnjena pri vsaki pred-stavi. Maribor je v resnici bolj slovenski, nego se vobče misli.

Ljubljanske novice.

Valvazorjev spomenik. Valvazorjeva soha — Ganglovo delo — je na Dunaju že vli-ta. Podoba ima obleko časa, v katerem je živel Valvazor. V levi roki drži Valvazor rokopi-s, desnič vzdiguje, kakor bi predaval. Podoba je visoka 3 1/2 metra.

Na dnevnem redu jutranje seje obč sveta so sledeče točke: Objava novosprejetih me-ššanov. Poročilo stavbnega odseka o regulaciji mesta onkraj južne železnice ob cesti na Rožnik. Poročila finančnega odseka: 1. o dopisu deželne vlade v zadevi prispevanja mestne občine k troškom za postavljanje Valvazorjevega spomenika; 2. o prošnji dru-štva »Dirkališče slov. biciklistov v Ljubljani« za odpis zaostale najemščine; 3. o prošnji Ivane Grosmanove za podaljšanje miloščine njenemu mladoletnemu sinu; 4. o prošnji »Društva za pospeševanje obdelovanja ljub-ljanskega barja«, da se mu prepuste brez-plačno dohodki od pridelkov kmetijskega poskuševališča; 5. o prošnji Andreja Gaber-šeka v Gorici za prispevek k izdaji ilustrir-vanega kažipota po Ljubljani. Poročilo stav-bnega odseka o prizivju Franca Zajca proti odredbi mest. magistrata glede preuredbe in uporabe gospodarskega poslopja na dvorišču hiše št. 12 na Privozu v stanovanjske namene. Poročilo policijskega odseka o delovanju prostov. gasilnega društva in rešilne postaje v III. četrtletju in o računih za zdravlila mestnim revežem v letu 1902.

Osleparjena kreditna banka. Neki France Pečnik, baje tajnik hranilnice in posojilnice v Kopru, je na ne ravno prekanjen način ogrožil ljubljanski kreditno banko za 1500 kron. V imenu omenjene hranilnice in posojilnice je pisal ljubljanski kreditni banki pismo, da izplača ta njemu, ko se po opravi-kih zglaši v Ljubljani, 1500 kron. Pečnik je prišel na to v petek zjutraj v banko in se informiral, če je banka že dobila pismo in nakazilo od njegovega denarnega zavoda. V banki še takrat niso ničesar vedeli o kakem takim nakazilu. Ker pa je Pečnik zagotavl-jal, da mora nakazilo na vsak način v teku dneva priti v Ljubljano, se mu je reklo, naj pride še pozneje povprašat. In res, ko je Pečnik pop. zopet prišel v banko, je bila na-kaznica za 1500 kron že v banki in se mu je ta svota brez ugovora izplačala in Pečnik je z denarjem odšel. Vse jedno pa je banka povprašala pri hranilnici in posojil-nici v Kopru, kaj da je s tajnikom Pečni-kom, in na to je izvedela, da je Pečnik na nakaznici ponaredil podpise in si tako pri-sleparil denar. Pečnik je sedaj najbrže na poti v Ameriko.

Napadena natakarka. Franc Kastelic, hlapec pri Waldersteinu v Beethovenovih ulicah št. 3 je včeraj zjutraj na Rimski cesti št. 4 napadel natakarko Emo Skribulo, s katero je imel znanje, in jo z nožem sunil v čelo. Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo, da niso pritekli takoj ljudje na pomoč in rešili natakarko pred njenim togotnim ljubimcem.

Grof na begu Vincenc grof Tyskiewicz je dne 26. t. m. pobegnil iz svoje hiše v Tešinu in se ni več vrnil. Grof je star 22 let, visoke, vitke postave in bledega, dolgega obraza. Nihče ne ve, kam da je odšel.

Pod električni voz bi bil včeraj zvečer na Karlovski cesti skoraj prišel zidar Anton G. Bil je tako pijan, da se je zaletel pred električni voz. Neki policaj ga je k sreči pahnil stran, da je padel ob stran voza, sicer bi bil povožen, ker voznik ne bi bil mogel takoj električnega voza ustaviti.

Manufakturno zalogo iz konkurzne mase tvrdke Goričnik in Ledenig je kupnim po-tom pridobila tvrdka M. & E. Skaberne v Ljubljani.

100 kron izgubljenih. Mesar in hišni posestnik Aton Slova izgubil je zavitek, v katerem je imel 100 kron.

Izseljevanje v Ameriko se je dne 31. min. mes. odpeljalo 15 oseb, iz Amerike pa je došlo v Ljubljano 20 oseb.

Macedonci na Kranjskem. Včeraj zjutraj odpeljalo se je z južnega kolodvora 100 Ma-cedoncev v Hrušico na Gorenjskem k zgradi železnice.

Laški delavci. 90 laških delavcev se je v soboto po noči odpeljalo iz Ljubljane do-mov.

Društvo zdravnikov na Kranjskem. Pri-hodnje mesečno zborovanje vrši se v sredo, dne 4. novembra, ob 6. uri zve-čer v deželni bolnici. Dnevni red: 1. Na-znanilo predsedstva. 2. O črvenih ankilosto-mijazi. Poroča dr. Demeter vitez Bleiweis. 3. Demonstracije. 4. Slučajnosti.

Naknadni kontrolni shod za moštvo pe-hote in vojne mornarice bo dne 12. novem-bra t. l. ob 9. dop. v šempeterski vojašnici.

Tujci v Ljubljani. Maseca oktobra letos došlo je v Ljubljano 2691 tujcev (310 manj kot prejšnji mesec), in sicer se jih je nasta-nilo v hotelu: pri »slonu« 861, pri »Malicu« 459, pri »Lloyd« 311, pri »juž. kolodvoru« 208, pri »Štruklju« 93, pri »bavarskem dvo-ru« 85, pri »Grazarju« 46, pri »avstr. ce-sariu« 26, v ostalih gostilnah in prenočiščih 502.

Vseh mrtvih dan. Včeraj je deževno vreme močno motilo obiskovanje grobov in njih razsvetljavo pri sv. Kristofu, vkljub temu pa je romalo na tisoče ljudi obiskat svoje pokojne in prijatelje in znance na mirodvor. Nebroj vencev, cvetic, svetilk in lučij je krasilo po starodavnem običaju grobovje umrlih, pevski društvi »Slavec« in »Ljub-ljana« pa sta v spomin umrlim svojim čla-nom odpeli po tri žalostinke pred velikim križem ozir. »Sokolovo« piramido popoldne po naznanjenem vaporedu in v navzočnosti mnogoštevilnega občinstva. Pa tudi grobovi »neznanih« in samomorilcev so bili nekateri razsvetljeni, mnogo izmed prvih pa je bilo — temnih in zapuščenih!... Ob petih po-poldne so prideli moliti po mestnih cerkvah rožnence ob navzočnosti obilnih vernikov, vmes pa so se oglašali tužno zvonovi.

Društvene godbe izredni občni zbor, ki se je vršil preteklo soboto v restavraciji Aurovih dedičev v Wolfovih ulicah, je bil dokaj dobro obiskan. Več o tem jutri.

Tudi specialist. Mestna policija zaprla je v soboto popoludne nekega Stefana Blaža, hlapca brez službe, ki je še le pred par dnevi prišel iz Zagreba v Ljubljano in je sedaj takoj skušal krasti, pa ni imel sreče. Blaž je bil specializist v svoji stroki in je pred vsem rad kradel preproge. V Bamber-govi hiši v Kolodvorskih ulicah je ukradel dve preprogi, v Tauscherjevi hiši v Subi-čevih ulicah pa eno preprogo. Ukradene preproge je prodajal. Policija je Blaža izro-čila sodnji.

Tat na kolodvoru. Včeraj zvečer vlomil je tat na južnem kolodvoru v neki zaboj in ukradel iz njega 8 kg surovega masla. Dalje je danes po noči ubil tat pri čuvaj-nici, kjer so pripenjači, okno in ukradel dvem pripenjačem jedla. Policija je danes dopoldne prišla Franca Snoja, bivšega skladiščnega delavca na južnem kolodvoru, kateri je sumljiv teh dveh tatvin, pa tudi še več drugih izvršil na južnem kolodvoru. Ko so mu pregledali žepa, so našli, da so še vsi maslai od jedil in od surovega masla, naker je moral priznati tatvino.

Konj v kanalu Na Poljanski cesti spo-drnil je v soboto dopoldne konj posestnika in trgovca Franca Babiča na Dolenjski cesti št. 13 v kanal in se na zadnjih nogah pre-cej odrgnil. Hlapec Marko Kralj je bil za-peljal konja tako tik hodnika, da je stal na mreži kanala. Ko je konj prestopil, se je mreža premaknila in je spodrnil v kanal. Z velikim trudom so konja vzdignili iz kanala.

Čuden prizor na pokopališču. Včeraj je bilo okoli Čikove rodbinske rakve na po-kopališču mnogo razburjenja. V tej rakvi počiva tudi lani umrli sinček njene nečakinje, katere mož je prinesel včeraj na grob svo-jega ljubljeneega otroka nekoliko cvetlic. Gospa Č., ki je bila tudi krstna botra otro-kova, je vsa razburjena naročila pometati ves ta okrasek raz rakev. Trikrat sta dva fanta pometala cvetlice raz grob nedožnega deteta. Občinstvo se je zgražalo nad takim početjem, ki se redkokedaj vidi na grebeh. Kako težko je bilo pač odetu in materi, ka-terima se je na ta način trdosrčno prepre-žilo počastiti spomin svojega ljubljencea.

Izgred. Včeraj zvečer sta dva brambovca v Kodrovi gostilni na Ambrožovem trgu pro-vzročila izgred. Prišla sta vinjena v gostilno in zahtevala pijače. Ko jima je gostilničarka prinesla dva vrčka piva, začela sta z vrčki razbijati po mizi. Gostilničar Ernest Koder je šel k njima in jima rekel, naj bodeta mirna, na kar je brambovec Ivan Perhaj vda-ril gostilničarja z bodalom po glavi, mejtem je njegov tovariš zbežal iz gostilne. Perhaj se ni dal pomiriti in je z bodalom razbijal po mizi in prerezal več namiznih prtov. Po-tem je zbežal iz gostilne in tekel z bodalom v roki po Poljanski in Domobranski cesti. Vojaška patrulja ga je prišla in mu odvzela bodalo, a on jej je ušel.

Književnost in umetnost.

*** Repertoar slovenskega gleda-lišča.** Jutri, v torek se uprizeri nova ve-lika opera »Bohème«, ki jo je ugalsbil italijanski skladatelj Giacomo Puccini. Besedilo sta spisala po romanu Henrya Mur-gerja G. Giacosa in L. Illica. Poet Rudolf lju-bi Mimi, dasiravno mu je nezvesta; tak-isto lju-bi slikar Marcell lahkomiselno Mu-sette. Poleg teh dveh veselih, včasih stra-dajočih, včasih razsipno živčih parov, na-stopata tudi filozof Collir in muzik Schau-nard. Mimi končno umre za jetiko pri Ru-dolfu. Ti umetniški cigani živé najpisanjeje: stradanja, mraza, razkošja, ljubezni in jeze polno življenje, ki je pri vsem tem lepo, zanimivo in včasih tudi resnično tragično. Dejanje se vrši l. 1813 v Parizu v pod-strešni sobici, v Quartier Latinu in na ulici v predmestju. Glavni ulogi pojeta g. Or-želski (Rudolf) in gospa Skalova (Mimi), drugi ulogi pa g. Angeli (Manelli) in gđd. Kalivodova (Musette).

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Povodnja na Laškem. Iz Mi-lana poročajo, da so vsled dolgotrajnega deževja potoki in reke prestopile svoje bre-gove, preplavile polja in napravile veliko škodo. — 2000 ljudij brez kruha — tri milijone škodo vsled po-žara. V veliki predilnici v Serpuhovu na Ruskem je nastal 28. oktobra požar, ki je divjal celik 24 ur ter uničil vso tovarno. Škoda znaša 3 milijone rubljev in je deloma pokrita z zavarovalnino. 2000 delavcev je brez kruha. — **Kdor ima turške srečke, naj pogleda!** Kakor se poroča, še ni okoli 16.400 turških srečk iz-plačanih, med njimi 21 glavnih dob.tkov, 600.000 in 300.000 frankov, dalje 68 dob.tkov po 60.000, 25.000, 20.000 in 10.000 fr. Skupna vsota dob.tkov, ki kmalu zapadejo, znaša 16.500.000 frankov. — **Nesreča pri zidanju pli-narne.** Pri zidanju nove plinarne v Gdan-skem se je podrla v soboto dopoldne neka železna naprava. Devet delavcev, ki so bili na njej, je padlo raz precejšno višino in je bilo nevarno ranjenih. Eden je kmalu potem umrl. — **Nesreča na železnici.** Brzovlak Milan Rm je zašel v petek ponoči na napačen tir, kjer so se nahajali vozovi z žitom. Trčenje je bilo izvanredno močno. Med potovalci je nastala velika panika. Več potovalcev je lahko ranjenih, med njimi tudi senator Ronks in poslanec Brunikardi. Pre-iskava je dokazala, da je nesreča nastala

vsled zlobnosti. Zločincev še niso d. bili. Po dnevurnem odmoru se je vožnja nadaljevala — Velika delavska stavka. V soboto se je pričela stavka zidarjev po vseh državah ameriških Združenih držav. Število stavkajočih znaša 10 000. K tem se pridruži bržkone še 100 000 delavcev drugih strok. Zadnja pariška svetovna razstava je imela prebitka sedem milijonov frankov. Tozadavni računi so sedaj zaključeni. — Čuden naravni pojav. Brzobjavna zveza Francoske z ostalo Evropo in Ameriko je bila tekom včerajšnjega dne nakrat prekinjena. Vzrok so potresi in naravni pojavi v zraku, katerih še niso raztolmačili. Odkar imajo na Francoskem brzobjav, se kaj takega še ni zgodilo. Vse brzobjavne zveze so po solnčnem zahodu nakrat zopet lahko delovale. — Spomenik umrlemu prestolonasledniku Rudolfu postavi v Budimpešti znanstveno društvo »Urania«. — Stavka zidarjev. Iz Oseka se poroča, da so zidarji tamkajšne vojašnice začeli zopet stavkati radi krivičnega ravnanja podjetnikov. — Velika nesreča na železnici. Iz New Yorka se poroča, da je na progi Acison-Topeka Santa-Fe na mostu skočil raz tir ekspresni vlak. Mislili se, da so to nazgodo povzročili tatovi, ker so bili pri progi trije žrebli odstranjeni. Most se je vdrl. Lokomotiva in štirje vozovi so padli v reko. 30 oseb je ranjenih.

Telefonska in brzobjavna poročila.

Celovec, 2. nov. Zadnji ostanki enakopravnosti odpravljene. V soboto je bila razprava v Velikovecu. Tožnik, toženec in priče so bili sami Slovenci. Vkljub temu razprava nemška; razlog: ker je toženec zagovornik Nemec. Sodnik je dr. Brejcu zagrozil kontumaciranje, ako govori slovenski. — Danes je pred deželnim sodiščem zagovarjal dr. Brejc dva samoslovenščine zmožna Slovenca. V mislu točke 3. naredbe od leta 1862. je zahteval slovensko razpravo, odklonil slovenščine nezmožne sodnike. Sodni dvor je sklenil, da bodi razprava nemška in dr. Brejcu prepovedal slov. govoriti. Dr. Brejc se ni uklonil, dobil radi rabe slovenščine ukor, in ker je govoril vkljub temu slovenski, odvzeta mu je bila beseda. Razpravi sta bili vsled tega preloženi.

Videm, 2. novembra. Občinski odbor občine Kampilje je gosp. Franca Jakliča, učitelja in deželnega poslanca zaradi zaslug in požrtvovalnosti na Dobrepoljski šoli imenoval jednoglasno svojim častnim občanom.

Litija, 2. novembra. Umrli je v Preski, župnija Šmartno, posestnica Jera Ponebšek, mati višjega davčnega nadzornika Ponebška v Novem mestu, v starosti 74 let. Pred štirimi leti je obhajala zlato poroko.

Št. Peter na Krasu, 2. novembra. Včeraj dne 1. novembra, po noči ob 12. uri 20 minut smo imeli tu močan potres z dvema sunkoma in podzemeljskim bobnjenjem od severa proti jugu.

Dunaj, 2. novembra. Škofovske konference se prične 10. novembra.

Dunaj, 2. nov. V političnih krogih n. števaajo mej kandidati za mesto češkega ministra naslednje češke odličnjake: dr. Engel, dr. Začek, profesor zgodovine Jaroslav Goll in dr. Albin Braf, zet pokojnega Riegra.

Liberec, 2. nov. Poslanec Prade se je izjavil, da bo imenovanje češkega ministra koncesija Čehom. Ker je cesar Madjarom razum madjarskega armadnega jezika vse dovolil, mora priti do personalne unije.

Lvov, 2. novembra. Zaupni shod Rusinov je pozval odstopivše poslance, naj zopet kandidirajo. Po shodu so šli udeleženci po mestu, pojoč rusinske narodne pesmi.

Praga, 2. nov. Vdova slikarja Marolta, Zdenka Marolt, se je danes usmrtila z ogljikovo kislino.

Rim, 2. novembra. Profesor Marigliano izjavlja, da se mu je posrečilo iznajti serum proti jetiki.

Rim, 2. novembra. V Vatikanu je včeraj nastal ogenj v sobi knjižničarja.

Ker je bila nevarnost, da ogenj pride v knjižnico, je policija poklicala gasilno društvo, ki je proti polnoči ogenj ugasnilo. Udrl se je del strehe. Pravijo, da dragocennosti niso zgorele. Vzrok ognja ni znan.

Petrograd, 2. novembra. Atentata na kneza Galicina nista izvršila v Rusiji živeča Armenca, nego neki turški in neki perzijski Armenec, ki sta oba člana anarhističke družbe.

Petrograd, 2. novembra. „Novosti“ v zadevi Makedonije priporočajo sklicanje kongresa za revizijo berlinskega programa.

Sofija, 2. novembra. Bolgarija še vedno misli, da vojna s Turčijo ni izključena. Bolgarski knez je ravnokar izdal odlok, ki določa plače častnikov za slučaj vojne.

Belgrad, 2. novembra. V mnogih krajih je velika nezadovoljnost mej častniki. Potrjujejo se vesti, da je vlada na sledi novi zaroti častnikov.

Pariz, 2. novembra. V cerkvi delavskega predmestja bi se bila skoro dogodila včeraj velika nesreča. Izvršil se je atentat. Ob polu 5. uri popoldne je bila cerkev natlačeno polna. Nakrat se je začel močen pok in v istem času se je razprostrl po cerkvi črnkast dim. Druge škode ali nesreče ni bilo. Občinstvo je pozneje zatrjevalo, da je videlo stopiti v cerkev moža, ki je imel pod pazduho zaboj. V bombi ni bilo dinamita, ampak samo črn smodnik.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina, v mm.
31.	9. zveč.	737.6	9.4	sr. jvzh.	dež	
1.	7. zjut.	738.9	9.0	brezvetr.	"	5.2
	2. popol.	739.4	10.9	"	"	
1.	9. zveč.	741.0	10.2	sl. svzh.	oblačno	
2.	7. zjut.	741.8	10.0	sl. svzh.	"	4.8
	2. popol.	741.3	13.6	sl. jvzh.	jasno	
Srednja temperatura sobote 9.9°, normale 7.4°						
Srednja temperatura nedelje 10.0°, norm. 7.1						

Dunajska borza

dné 31. oktobra

Skupni državni dolg v notah	100.35
Skupni državni dolg v srebru	100.10
Avstrijska zlata renta 4%	119.75
Avstrijska krona renta 4%	100.20
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.40
Ogrska zlata renta 4%	118.30
Ogrska krona renta 4%	98.25
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89.40
Avstro-ogrske bančne delnice	16.20
Kreditne delnice	67.50
London vista	239.27 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.17 1/2
20 mark	23.46
20 frankov	19.64 1/2
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.33

Proda se

17 letnikov »L. Quartalschrift« od l. 1882. do 1898. in 8 letnikov »Correspondenzblatt« od leta 1889, 1891, 1893, 1894, 1898, 1899, 1900 in 1902. Vse dobro ohranjeno in skrajno novo. Prejšnja cená 164 K. sedaj le 54 K. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca«.

V najem se išče

za februar 1904, eventualno tudi takoj v predmestju ali v okolici Ljubljane, če mogoče ob veliki cesti ali bližini železniške postaje

1423 3-3

mala hišica z vrtičkom

katera se eventualno tudi kupi. Prednost imajo hišice z dvema stanovanjema. Ponudbe pod »Penzionist« na upravnistva lista.

Išče se

zanesljiva ženska

srednje starosti, izvežbana v kuhanju, gospodinjstvu in nekoliko v trgovini.

Istotam

dobi službo priden in varčen

PEK

Plača po dogovoru. — Ponudbe sprejema upravnistvo »Slovenca«.

Pariz 1900
„Grand Prix“
Najvišje odlikov.
1345 8-3

Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji
Izvirni Singerjevi šivalni stroji

so vzorni v konstrukciji in izdelavi.
so neobhodno potrebni za domačo in obrtno porabo.
so najbolj razširjeni v tvorniških obratih.
so neprekosljivi v delozmožnosti in trpežnosti.
so izborno porabljivi pri modernem umetnem vezenju.

B. brezplačni učni tečaj za vsa domača šivalna dela in moderno umetno vezenje
Zaloga svile za vezenje v najrazličnejših barvah. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

Singer Co. akc. družba za šivalne stroje.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 3fev 4.

Najnovejše blago za
damska oblačila

in modni barhenti se v vseh kakovostih in največji izbiri prodajajo najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Vzorec se na zahtevanje pošiljajo franko na vse strani.

1236 14

Zaloga špecerijskega blaga

konkurzne mase Anton Pröckl, v Ljubljani, Sv. Jakoba trg, Bahovčeva hiša šte. 6,

sodno cenjene na 4416 K 31 vin. se v celoti prod. Kupne pogodbe naj se dpošiljajo do 15. novembra t. l.

na podpisanega upravitelja konkurzne mase, ki daje tudi nadaljna pojasnila.

1434 3-2

Dr. Karol Ahazhizh.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo praktikanta

z letnim adjutom 1000 kron

Prošnje, opremljene z dokazili o usposobljenosti za to službo ter z zdravniškim spričevalom vložiti je do včetega

17. novembra t. l.

pri podpisanem ravnateljstvu.

V Ljubljani, dné 2. novembra 1903

1443 3-1

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Prevzamem

turške srečke

v svrhu odtrgovanja kuponske pole in pobiranja zato odpadlih dveh frankov v smislu dotičnega razglasa, in izvršim to manipulacijo

popolnoma brezplačno za lastnike.

I. C. Mayer,

banka in menjalnica v Ljubljani.

1442